

Azərbaycan-Albaniya iqtisadi əlaqələrinin təməli - enerji əməkdaşlığı

Bu əməkdaşlıq bir sıra digər Avropa ölkələri üçün də əhəmiyyətlidir

Prezident İlham Əliyevin Tiranada "Avropa Siyasi Birliyi"nin 6-cı Zirvə toplantısında iştirakı ölkəmizin artan beynəlxalq nüfuzunun təzahürü olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan-Albaniya əlaqələrinin, o cümlədən iqtisadi əməkdaşlığının getdikcə inkişafının göstəricisi oldu. Bu, Prezidentimizin Albaniyanın paytaxtında bir sıra dövlət başçıları və nüfuzlu qurum rəhbərləri ilə görüşlərində də aydın əksini tapdı.

Prezident İlham Əliyev və Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Rama arasında işçi nahar əsnasında görüşdə də, dövlətimizin başçısının Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Lyayen ilə görüşündə də həmçinin iqtisadi məsələlər əsas mövzular oldu. Azərbaycan və Albaniya arasında iqtisadi-ticarət əlaqələri geniş potensiala malikdir. Bununla yanaşı, əməkdaşlığın əsas meyarı kimi enerji sektoru qalmaqdadır.

Azərbaycan-Albaniya enerji əməkdaşlığının təkcə bu iki ölkə üçün deyil, bir sıra digər ölkələr üçün, eləcə də TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) üçün də əhəmiyyətli olduğunu Prezidentimiz dəfələrlə vurğulayıb: "Həmin boru kəməri Albaniyanın ərazisindən keçir. Hazırda o, enerji təhlükəsizliyinin mənbəyidir. Azərbaycan və Avropanın qaz təchizatı sahəsində fəal işini, eləcə də Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanmış

Enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlıq sənədini nəzərə alsaq, bütün bunlar, təbii ki, ölkələrimiz arasında sıx əməkdaşlıq üçün mühüm meyardır. Çünki bir çox Avropa ölkələri üçün enerji təhlükəsizliyi həmçinin "Cənub qaz dəhlizi" vasitəsilə təmin edilir. Həmin ölkələrin sayı artır. Həcmilər artır və onun coğrafiyası genişlənir".

Xatırladaq ki, Azərbaycan qazını Avropaya çatdıran 3500 kilometrlik "Cənub qaz dəhlizi"nin sonuncu seqmenti - TAP-ın uzunluğu 878 kilometrdir. Bu kəmərin 550 kilometri Yunanistanın, 210 kilometri Albaniyanın ərazisindən, 105 kilometri Adriatik dənizinin altından keçir. Bir neçə kilometrlik kiçik hissəsi isə İtaliyada quru sahəyə çıxaraq kəməri bu ölkənin qaz şəbəkəsinə birləşdirir.

Beləliklə, Albaniya TAP vasitəsilə "Cənub qaz dəhlizi"nin iştirakçısıdır. Bu layihə üzrə Hökumətlərarası Saziş 2013-cü ilin fevral ayında Albaniya, İtaliya və Yunanistan dövlətləri arasında imzalanıb

və 2016-cı ilin mart ayından tikinti işlərinə başlanıb. 2020-ci ilin son günündən isə TAP kəməri vasitəsilə kommersiya qazının nəqlinə start verilib. Qeyd edək ki, kəmərin tikinti işlərində Albaniyanın podratçı şirkətləri də iştirak ediblər. TAP layihəsinin həyata keçirilməsi çərçivəsində Albaniyanın öz tranzit imkanlarından faydalanması ilə yanaşı, kəmər ölkədə məşğulluğun artmasına da töhfə verib.

Təsədüfi deyil ki, Albaniyanın yüksəksəviyyəli rəsmiləri 11 ildir hər dəfə Bakıda keçirilən "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurasının bütün iclaslarında iştirak edirlər. Son hadisələr də bir daha sübut edir ki, enerji əməkdaşlığı davamlı xarakter daşıyır.

Ölkəmiz Albaniyada qaz infrastrukturunun qurulmasına da dəstək verəcək. Albaniyanın infrastruktur və energetika nazirinin müavini Seno Klosi bildirib: "Albaniya ilk dəfə TAP boru kəməri ilə qaz alacaq. Qaz kəməri artıq Albaniya ərazisindən keçir və İtaliyaya gedir, lakin gələcəkdə şimala doğru bir qolun çəkilməsi layihəsi müzakirə oluna bilər. Hələlik o, baxılma mərhələsindədir".

TAP-ın 2026-cı ildən etibarən əlavə olaraq ildə 1,2 milyard kubmetr qaz qəbul edəcəyi planlaşdırılır. Bunun

ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq ölkəyə qaz infrastrukturunun inkişafını sürətləndirməyə və enerji potensialını genişləndirməyə imkan verəcək: "Biz hər iki ölkənin malik olduğu təcrübə və potensialın, həmçinin enerji sahəsində toplanmış biliklərin mübadiləsi yolu ilə əməkdaşlığımızı genişləndirməyə çalışırıq. Məhz buna görə də sizin şirkətinizin - SOCAR-ın iştirakı ilə biz indi, deyək ki, layihənin ilkin mərhələsini - bu layihəyə investisiya qoyuluşuna başlamaq üçün konkret addımlara keçməzdən əvvəl biznes-planın hazırlanmasını başa çatdırırıq".

Albaniya gələn il TAP vasitəsilə Azərbaycandan qaz idxalına başlamağa da hazırlaşır. Bunu da Albaniyanın infrastruktur və energetika nazirinin müavini Seno Klosi bildirib: "Albaniya ilk dəfə TAP boru kəməri ilə qaz alacaq. Qaz kəməri artıq Albaniya ərazisindən keçir və İtaliyaya gedir, lakin gələcəkdə şimala doğru bir qolun çəkilməsi layihəsi müzakirə oluna bilər. Hələlik o, baxılma mərhələsindədir".

1 milyard kubmetrini İtaliya, daha 200 milyon kubmetrini isə Albaniya alacaq. Görünür, Albaniya Azərbaycandan qaz idxal edən 13-cü ölkə olacaq. Xatırladaq ki, hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə - Gürcüstan, Türkiyə, Bolqarıstan, Yunanıstan, İtaliya, Rumıniya, Macarıstan, Serbiya, Sloveniya, Xorvatiya, Şimali Makedoniya və Slovakiyaya qaz ixrac edir. Məlum olduğu kimi, bunların 10-u Avropa ölkəsi, o cümlədən 8-i Avropa İttifaqının üzvüdür.

Təsədüfi deyil ki, mayın 16-da Tiranadakı görüş zamanı Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Lyayen dövlətimizin başçısına Azərbaycanın Aİ-nin vacib və etibarlı tərəfdaşı olduğunu bir daha bildirərək, ölkəmizin xüsusilə Avropanın enerjiyə ehtiyacı olan zaman göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdiklərini demişlər. Aİ ilə Azərbaycan arasında istər qaz, istərsə də "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlıq üçün böyük perspektivlərin mövcud olduğu vurğulanmışdır.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*